53. Številka. V Ljubljani, v torek 6. marca 1923. Leto LVI.

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike.

Inserati: do 9 petit vrst á 1 D, od 10—15 petit vrst á 1 D 50 p, večji inserati petit vrsta 2 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklici petit vrsta 3 D; poroke, zaroke velikost 15 vrst 30 D; ženitne ponudbe beseda 75 p. Popust le pri naročilih od 11 objav naprej. — Inseratni davek posebej.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravništvo „Slov. Naroda" in „Narodna tiskarna" Knaflova ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Narod" Knaflova ulica št. 5, I. nadstropje Telefon štev. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadostno frankovane. Rokopisov se ne vrača.

Posamezne številke: v Jugoslaviji vse dni po Din 1·— v inozemstvu navadne dni Din 1, nedelje Din 1·25

Poštnina plačana v gotovini.

„Slovenski Narod" velja:	V Jugoslaviji v Ljubljani	V Jugoslaviji po pošti	V inozemstvo
12 mesecev	Din 120·—	Din 144·—	Din 216·—
6 „	„ 60·—	„ 72·—	„ 108·—
3 „	„ 30·—	„ 36·—	„ 54·—
1 „	„ 10·—	„ 12·—	„ 18·—

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.
Novi naročniki naj pošljejo v prvič naročnino vedno po nakaznici.
Na samo pismena naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

SUŠAK – SVOBODEN.

Preteklo je že dolgo časa, odkar se je sestavil na Sušaku odbor meščanov z nalogo, da svečano proslavi trenutek, ko nastopi čas osvobojenja in končnega pripojenja Sušaka k Jugoslaviji. Vsa društva so bila zastopana v tem odboru. Na dan osvoboditve ni bilo nobene jugoslovenske hiše, ki bi ne bila okitila kar najlepše svojih oken in ki ne bi bila razvila jugoslovenske zastave. Poleg hiš so bile okrašene tudi vse ulice. Postavili so dva velika slavoloka, ki sta vzbujala pozornost in občudovanje vsakega, kdor ju je videl. Poseben slavolok pa je stal še na mestu, kjer se stekata ulici Zvonimirova in Strossmajerjeva. Iz Martinjščice so krenili na desno oddelki pešpolka »Nemanja« po cesti proti Plumbom, kjer so krenili na desno na pot proti demarkacijski črti. Tam jih je pozdravil v navzočnosti mestnega sveta, Sokolov in številnega ljudstva vladni poverjenik dr. Hoholač. Dve deklici sta ponudili poveljniku polka po starem slovenskem običaju kruha in soli. Vojaštvo je odšlo proti Trsatu ,kjer je bilo pozdravljeno pri slavoloku tik cerkve s strani treh devojk v barvah jugoslovenske zastave. Jedna je bila oblečena višnjevo, druga belo, tretja rdeče. Od tam je krenila povorka na Regentov trg, kjer so se zvrstile korporacije in meščanstvo. Tam je pozdravil vojaštvo trsatski župnik dr. Andrija Rački. Nato so se zvrstila društva in meščanstvo, za meščanstvom vojaki v povorki na Jelačićev trg, kjer so vojaki defilirali in je bil s tem ta del svečanosti končan. Vršila se je slavnostna seja mestnega sveta, na kar je bil častniški zbor pogoščen. Svečani obed se je vršil v hotelu »Jadran«. Zvečer je bilo mesto krasno razsvetljeno.

»Primorski Novi List« je izšel povodom osvoboditve v slavnostni številki, prinašajoč na prvi strani v obrobku z narodno trobojnico sliko pokojnega kralja Petra Osvoboditelja in sedanjega našega vladarja kralja Aleksandra in krajice Marije. Radostno vzklika: »Slobodni!« »Tko ne zna, što je to — krivnja je u njemu, u njemu samem. Tko nije čekajući slobodu trpijo za nju, ne može znati, što znaći biti — slobodan. Mi znamo, jer smo trpeli i čekali, dugu čekali —.« Zanosno pozdravlja jugoslovenske vojake in kliče: »Da je proklet onaj, koji ruši, što je Vaša sablja digla, koji slabi, što je Vaša sablja učvrstila, koji kvari, što je Vaša sablja ispravila! Junaci! Čuvajte što ste na maću stekli. Branite što ste maćem oslobodili!«

Sušak stoji pred novim življenjem. Postal je bil ironija usode; mesto, katero je najstrastneje koprnelo po narodni slobodi in ujedinjenju, mesto, katero je posvečalo vse svoje čustvo in stremljenje narodni misli, to mesto je doživelo, da je moralo čakati polna štiri leta in prenašati ta čas pajevanja tujega uzurpatorja. Ko je bila razorjena avstrijska bastilja, ko je napočil čas svobode vsemu narodu in ko je zasijala velika naša država, takrat je Sušak zajedno z brati na Goriškem, Istri in v severni Dalmaciji preko svoje volje in preko postulata pravice postal jabolko razdora in arena tuje prepotence. Po rapallski pogodbi je bilo treba prenašati tuje breme še dve leti. Ali ves ta čas se duša Sušaka ni potrla in tujec se ne more pohvaliti, da bi bil nas ponižal, da bi bili uklonili tilnik pred njim in poljubljali rob njegovega oblačila. Sušak se je otresel vsake malodušnosti in se začel sam sebe dvigati k novemu življenju. Pa tudi ni moglo drugače biti, ker Sušak je naslednik Reke, one naše Reke, ki je v narodnem življenju igrala jedno najvažnejših vlog že od časa ilirizma dalje. Sedaj nastopa Sušak novo življenje, v katerem se ne bo samo branil radi sebe in države, marveč bo tudi napadal radi sebe in države in radi onega pol milijona naših bratov, kateri nas z zapada s solzo v očeh zavidajo na današnjem slavlju. Sušak ve, da ga v novem življenju ne čakajo mehke blazine. Težka bo njegova borba, pa se jo ne ustraši in celo išče in sicer Bog velike ljubezni do domovine, naroda in države.

DELTA IN BAROŠ NISTA IZPRAZNJENA!

— **Opatija,** 4. marca. (Izv.) Na današnji seji paritetne komisije je bilo ugotovljeno, **da je bil Sušak od Italijanov mirno izpraznjen in da se je ravno tako mirno izvršil prevzem od strani Jugoslovenov.**

Jugoslovenska delegacija je izrazila italijanski delegaciji priznanje za podporo povodom izpraznitve Sušaka, toda s pridržkom, **da evakuacija Sušaka še ni popolnoma izvršena, ker nista bila izpraznjena Baroš in Delta.**

Promet z Reko je deloma normalno vzpostavljen.

— **Beograd,** 5. marca. (Izv.) V zunanjem ministrstvu je bila včeraj dopoldne pod predsedstvom zunanjega ministra dr. Ninčića konferenca komisije za izvršitev rapallske pogodbe. Konferenci sta prisostvovala posvetovalna člana dr. Matko Laginja in admiral Prica.

Zunanji minister dr. Ninčić je prečital oficijelno poročilo, **da je Sušak prešel v naše roke.**

— **Opatija,** 4. marca (Izv.) Ko je dr. Rybař v seji paritetne komisije naglašal, **da baš izvršena izpraznitev ni popolna, se je polotilo italijanskih delegatov čustvo, da nastopa čas resnih nadaljnih razprav, o katerih se ne ve, kako se skončajo, ali se uresničijo vsa v Rimu delegaciji dana navodila, ali pa bo treba marsikaj popustiti in udati se jugoslovenskim zahtevam.**

Tu se misli v glavnem na Baroš, katerega jugoslovenska delegacija nikakor ne namerava zapustiti in izročiti reškemu in italijanskemu vplivu. Določbe rapallske pogodbe, ki izročajo Baroš Jugoslaviji, se morajo izvršiti.

IZPRAZNITEV DALMACIJE.

— **Beograd,** 5. februarja. (Izv.) Po oficijelnih poročilih, ki so dospela iz Splita, so včeraj italijanske čete začele izpraznjevati tretjo dalamatinsko cono, ki so jo takoj zasedle jugoslovenske čete po natanko določenem programu. Izpraznitev in prevzem sta bila mirno izvedena. Italijani so začeli s takojšnjo izpraznitvijo, da pokažejo dobro voljo k sporazumu, ker so imeli po dogovorjenem sporazumu v S. Margheriti izprazniti Dalmacijo šele po 12 dneh od določenega roka.

— **Zader,** 4. marca (Izv.) Včeraj se je izvršila izpraznitev tretje cone, potem ko je imela italijansko-jugosloven. komisija sejo, ki je potekla zelo resno, kakor to naglašajo Italijani. Prebivalstvo v Zadru je spremljalo izpraznitev z občutkom, da se bližajo novi časi, v katerih se Zadar ne more več zanašati na razne iz Rima prihajajoče obljube, polne naglašanja italijanstva, kar pa v realnem življenju nima nobene vrednosti. Italijani tolažijo italijanski del prebivalstva, da bo Rim vedno skrbel za Zader, česar pa tukaj nihče prav ne verjame. Treba se bo prilagoditi novim jugoslovenskim razmeram, katere se ne ustavijo na meji med Zadrom in Jugoslavijo.

Mareziški proces.

V Trstu, 28. febr.

Pred tržaško poroto je 13. februarja začela razprava radi dogodkov, ki so se odigrali v Marezigah (Istra) na dan zadnjih volitev v italijanski državni zbor. Dogodki, predmet porotne obravnave, so na kratko povedano, sledeči:

15. V. 1921 zjutraj so se mareziganski volilci zbrali pred šolo, kjer je bilo volišče. Blizu njih je bila postavljena močna straža. Glasovanje je začelo šele ob 10. uri pred poldnevom. Do tega časa je bilo vse tiho in mirno. Kmalu po deseti uri se je v Marezige pripeljala skupina fašistov, po številu enajst mladeničev. Obšli so vas n vpili: »Fora i sciavi!«, »morte ai sciavi!«. Nato so se podali v neko gostilno, kjer so naročili obed in odsedeli. Ker se volilci za došlece niso zmenili, so fašisti vrgli med Marezigance v bližino cerkve bombo, ki je eksplodirala z močnim pokom. Volilci tudi na to izzivanje niso reagirali. Nato so se fašisti približali volišču, se uvrstili v bojni red te začeli na može streljati iz samokresov. Nastala je panika. Ženske, ki so bile v spremstvu mož pred šolo, so strahoma zbežale domov, možje pa so se jeli braniti s kamenjem. Nastala je bitka. Na eni strani so pokali streli, iz nasprotnega tabora je letelo kamenje. Fašistovsko orožje je ranilo več oseb. Trojica fašistov je bila končno v metežu tako poškodovana, da je na zadobljenih ranah umrla. Četrti fašistovski ranjenec je s poparjeno četico pobegnil v Koper.

Naslednjega dne je prišlo povračilo. Fašisti so organizirali naskok na Marezige. Pri tem je bil Slovenec Andrej Sabadin ubit, del sela Čežarji pa požgan. Poboji in požigi bi se bili še nadaljevali ,da se ni vmešalo vojaštvo, ki je z oboroženo silo napravilo izgredom konec. Oblasti so po vzpostavljenem redu in miru uvedle strogo preiskavo. Zaprle so 15 naših ljudi ter dobile okolu 50 prič, katere so bile pozvane pred poroto v Trst.

Očitni krivci mareziganskih dogodkov so torej fašisti. A italijanska justica, ta svojevrstna naprava pod solncem juga,je drugega mnenia.

Nad dva tedna je trajala obravnava, o kateri je pisalo vse domače časopisje z napetostjo, zanimanjem, pa tudi s prozornimi nameni. V petek, 23. februarja, je končno predsednik obravnave prečital okolu sto vprašanj na porotnike. Predlogi zagovornikov nesrečnih Marezigancev, naj se stavijo tudi vprašanja glede olajševalnih okolnosti po bivšem avstrijskem zakonu, so bili odklonjeni. Po govorih braniteljev obeh strank, fašistovske in naše, je dobil besedo zastopnik obtožbe, kr. prokurator dr. Loffredo. Izrekel je v svojem govoru poleg drugega tudi sledeče interesantne besede, ki dovolj izčrpno osvetljujejo pravicoljubnost in nepristranost italijanske justice:

»Moja beseda bo trezna in mirna kakor zakon (!). Zagovorniki branijo obtožence s tem, da so bili fašisti deležni pomilostitve, drugi obtoženci pa ne. Govorim italijanskim porotnikom, možem, ki jim gotovo leži na srcu blaginja naroda. Oni poznajo sodbo drugih porotnih sodišč o koristnem delovanju fašizma, kateremu se mora domovina zahvaliti, da jo je rešil pogube. Cilj posvečuje sredstva. Vsled dejanj, pri katerih so imeli fašisti edini namen, zaščititi koristi naroda, so ljudski sodniki fašiste vedno oprostili.

Branitelji zagovarjajo obtožence z dokazovanjem, da gre v mareziganskem slučaju za zločin mase. Res je, množica se je vzdignila proti fašistom ter jih napodila. Toda šele pozneje je začelo zasledovanje posameznikov. Gre torej za zločine posameznikov in ne za zločin razburjene množice. Če porotniki Marezigance oproste, ne bodo kaznovali krivcev, marveč bodo napravili iz njih junake. Oprostitev obtožencev bi pomenila žalitev Italije. Zato mora biti izrek porotnikov sodba pravice.

Branitelji so govorili o razburjenju, o slaboumnosti ter iz vsega tega izvajali zločin množice. Na tej podlagi so zahtevali milo sodbo. Poudarjam, da je mareziganske dogodke zakrivila tudi prejšnja vlada, ki se je približevala vsem strankam ter popuščala, mesto da bi energično skrbela za red. Pod fašistovskim žezlom bi se kaj podobnega ne moglo zgoditi.«

IZGREDI KOMUNISTOV V PRAGI.

— **Praga,** 4. marca, (Izvir.) Danes dopoldne so komunisti priredili velik protestni shod proti zakonom o zaščiti republike. Shod se je vršil v veliki dvorani na Žofinu. Po shodu so skušali komunisti prirediti sprevod po glavnih ulicah notranjega mesta. Policija je to zabranila. Ker so komunisti od zadaj pritiskali na prednje vrste, je policija s težavo vzdržala kordon, v neki ožji ulici je nastala taka gnječa, da je bilo strtih šest izložbenih oken. Sicer ni prišlo do hujših ekscesov.

VOLILNA SKRINJICA NAPREDNEGA BLOKA V LJUBLJANI JE 4!

A. E. W. Mason:

31

KLIC NA POMOČ.

Roman.

Komaj se je vsedel, že je čul ropot koles na cesti. Videl je Hanauda, kako se je še bolj nagnil skozi okno in nestrpno udaril z nogo po tleh.

»Sedaj je pred vrati,« je dejal in za par sekund obmolknil. Gledal je s sklonjeno glavo navzdol in kazal Ricardu hrbet.

Potem pa je z divjim krikom odskočil v sobo. Njegov obraz je bil bled kot zid, oči polne groze in usta odprta.

»Kaj pa je?« je vzkliknil Ricardo in skočil na noge.

»Dvignili so jo iz voza! Nič se ne gane! Dvignili so jo iz voza!«

Na hodniku je bila zmešnjava. Ljudje so tekali okoli, si stavili vprašanja. Ko sta hitela mimo okna, se je dvignil Wethermill, ker so ga prebudili iz njegove zamišljenosti. Zvedela sta resnico, predno sta prišla k vhodu hotela. Izvošček se je pripeljal s postaje v hotel, v vozu je ležala neznana ženska, zabodena v srce.

»Morala bi vzeti omnibus,« je neprestano ponavljal Hanaud. Za trenutek je bil ves iz sebe.

Ednajsto poglavje.

Pismo, ki ga niso odprli.

Ljudstvo so odstranili iz hotelske veže. Pri vhodu je portir branil vstop.

»Nihče ne sme mimo!« je dejal.

»Mislim, da jaz lahko,« je dejal Hanaud in pokazal svojo karto. »Poslan sem od pariške policije.«

Dovolil se mu je vstop in Ricardo mu je sledil za petami. Marta Gobin je ležala na tleh, hotelski ravnatelj je stal ob njeni strani. Poleg nje je klečal zdravnik. Hanaud je dal ravnatelju svojo karto.

»Ste poslali po policijo?«

»Da,« je rekel ravnatelj.

»In rana?« je vprašal Hanaud, kleče na tleh poleg zdravnika. Bila je mala rana, okroglo in ostro začrtana, in je le malo krvavela. »To je bil strel,« je dejal Hanaud, »iz male zračne pištole.«

»Ne,« je odgovoril doktor.

»Ne, to je od noža,« je pristavil Hanaud.

»Res je,« je rekel zdravnik. »Poglejte!« in pobral je s tal pri svojem kolenu orožje, ki je bilo povzročilo smrt Marte Gobin. Bilo je navadno bodalo, na eni strani je imelo klino, na drugi pa lesen ročaj z obrgčem. Bilo je to surovo, a jako učinkovito orožje. Dokaz njegove učinkovitosti je ležal poleg njih na tleh.

Hanaud je dal nož hotelskemu ravnatelju.

»Spravite ga skrbno in dajte ga tako, kakor je, policiji.«

»Nato se je sklonil nad Marto Gobin.

»Ali je trpela?« je vprašal z nežnim glasom.

»Ne. Smrt je morala nastopiti v trenutku,« je dejal zdravnik.

»Upajmo, da je bilo tako,« je dejal Hanaud in se dvignil.

Pri vratih je stal kočijaž.

»Kaj ima povedati?« je vprašal Hanaud.

Mož je takoj stopil naprej. Bil je star, debel možak rdečega obličja z belim cilindrom, kot izgledajo tisoči izvoščkov.

»Kaj imam povedati, gospod?« se je nejevoljno oglasil. »Dobil sem ubogo žensko na postaji in jo pripeljal sem, kakor me je prosila, in našel sem jo mrtvo in tako izgubil dan. Kdo mi bo plačal vožnjo, monsieur?«

»Jaz,« je rekel Hanaud. »Tu imate!« In je dal možaku novec za pet frankov. »Sedaj mi pa odgovarjajte! Ali mi lahko trdite, da je bila ta ženska umorjena v vašem vozu, in ali veste kaj natančnejšega o tem?«

»Kaj naj bi vedel? Dobil sem jo na postaji in celo pot, ko sem vozil gor na grič, je vtikala glavo skozi okno in mi klicala: »Hitreje, hitreje!« O, kako se ji je mudilo! Jaz pa se nisem brigal za to. Čim bolj je vpila, tem manj sem jo poslušal. Držal sem glavo med ramani, gledal vedno naravnost naprej in se nisem brigal za nič. Od konjskega izvoščka vendar ni zahtevati, da bi dirkal navkreber na grič. To ne bi bilo na mestu.«

»Torej ste se pripeljali v koraku,« je rekel Hanaud. Pogledal je Ricarda in rekel ravnatelju: »Gospod Besnard bo brezdvomno v par minutah tu in bo poslal po preiskovalnega sodnika. Tu ne moremo storiti ničesar.«

Šel je nazaj v Ricardov salon in se vrgel na stol. Bil je spodaj v prisotnosti zdravnika in žrtvinega telesa precej miren. Sedaj pa, ko je bil sam z Ricardom, je pokazal svoje razburjenje.

»To je strašno,« je dejal. »Uboga ženska! In jaz sem jo spravil v Aix. Moja nepremišljenost... Toda kdo bi si bil mislil?... Odmaknil je svojo roko od čela in vstal. »Moral bi bil misliti na to!« je rekel slovesno. »Izreden razum, to je bila ena lastnost zločinca. Vedel sem to, a sem premalo vpošteval. Sedaj imamo drugi zločin.«

»Bodalo nam bo morda odkrilo zločinca,« je rekel Mr. Ricardo.

Telefonska in brzojavna poročila

Občni zbor Narodne banke.

ZANIMIVA FINANCNA DEBATA O DEFLACIJI.

— **Beograd,** 5. februarja. (Izv.) Včeraj v nedeljo od 9. do 12. je bil III. redni letni občni zbor Narodne banke. Predsednik Narodne banke, industrijec Vajfert, je v imenu upravnega odbora kratko poročal o poslovanju Narodne banke v letu 1922. Začetkom svojega govora se je v toplih besedah spominjal umrlega člana upravnega odbora, bivšega ljubljanskega župana in narodnega poslanca dr. Ivana Tavčarja, naglašajoč njegove velike zasluge na kulturnem, prosvetnem in političnem polju med Slovenci. V znak sožalja so navzoči delničarji stoječ vzkliknili trikrat »Slava dr. Tavčarju«!

Tekom nadaljnega zborovanja se je razvila živahna debata o finančni politiki »Narodne banke«. Zelo značilen govor je imel dr. Vlada Marković, ravnatelj Izvozne banke. Kratko je očrtal sedaj aktuelno krizo gotovine v zvezi z dosedanjo finančno politiko »Narodne banke« in končno naglašal, da se kriza v gotovini absolutno ne more odstraniti potom inflacije. Govornik je priporočal »Narodni banki«, da še nadalje vodi deflacijsko politiko, in to v sporazumu z ministrom financ. Deflacijska politika je koristna tako za »Narodno banko« kakor tudi za državo. Govornik je dalje tudi razpravljal o problemu davčne reforme. Ugotovil je neenakost davčnih sistemov v raznih pokrajinah naše države. Nujno je potrebna izvedba izenačenja davčnega sistema, da se tako davčno enakomerno obremené vse pokrajine in vsi sloji.

Zastopnik male skupine delničarjev Petar Grebenac je protestiral proti temu, da je »Narodna banka« vrnila ministru financ 120 milijonov dinarjev, ki jih je bil bivši finančni minister dr. Kumanudi vrnil banki v odplačilo državnega dolga. Tudi še nekateri drugi govorniki so zaradi tega protestirali, utemeljujoč ta protest s tem, da vrnitev ni bila upravičena.

Občni zbor je nato odobril poslovanje starega upravnega odbora ter mu podelil absolutorij. Pri sledečih volitvah je bil ponovno izvoljen stari upravni odbor s predsednikom Vajfertom na čelu. Namesto pokojnega dr. Ivana Tavčarja je bil izvoljen v upravni odbor dr. Karel Triller, podpredsednik Ljubljanske kreditne banke.

Redni občni zbor je bil zelo mnogoštevilno obiskan. Na občnem zboru so bili zastopani tudi delničarji iz Ljubljane in Zagreba.

Za sporazum z Bolgarsko.

KONFERENCA V NIŠU PRIPRAVLJA POLITIČNI SPORAZUM. — NOVI NAPADI MAKEDONSKIH ČETNIKOV. — HUDI BOJI.

— **Niš,** 4. marca (Izv.) Pod vodstvom Aleksandrova in Protogerova sistematično urejena akcija makedonskih četnikov v južni Srbiji ima tudi politični cilj preprečiti sporazum med Bolgarsko in Jugoslavijo. Zelo alarmantne vesti o ponovnih napadih makedonskih četnikov v okolici Štipa, kjer so ubili več orožnikov in poj. uradnikov, so sprva zelo neugodno vplivala na nadalnji potek konference, pozneje pa je na obeh straneh zmagala previdnost in treznost, ker je v interesu obeh držav popolen in iskren sporazum, s katerim se ima dopolnjevati medsebojna akcija v čiščenju makedonskih četnikov.

V paritetni komisiji vlada popolno soglasje. V najkrajšem času je pričakovati praktičnih sklepov, s katerim se prične boj proti nemirnim makedonskim elementom.

— **Beograd,** 5. marca (Izv.) Po uradnih in privatnih poročilih iz Štipa so makedonski četaši zadnje dneve izvršili na razna sela v Južni Srbiji več ljutih napadov. Prišlo je tudi na nekaterih do boja med orožniki in razbojniki. Zelo resen in ljut boj je bil pri selu Tonetarci v neposredni bližini Kadrifalka, kjer so makedonski četniki pred mesecem oropali in pobili tam bivajoče koloniste. V bojih proti komitašem so sedaj naše vojaške oblasti sporazumno s političnimi ojačile orožništvo in obmejne straže s pehoto in artilerijo. Ojačenim oddelkom so pridelieni gorski topovi. Glasom uradnega poročila iz Štipa se je v soboto ponoči razvil oster boj pri selu Tonetarci. Naše močne čete infanterije, orožništva, opremljene s strojnimi puškami in enim topom so popolnoma obkolile selo. Vaščani so komandantu izjavili, da v selu ni niti enega makedonskega komitaša, da so že vsi pravočasno pobegnili. Končno je komandantu neki pastir točno označil, kje se komitaši skrivajo. Dano je bilo povelje, da naše čete v tesnem krogu izvrše napad na vse selo. Komitaši so začeli streljati. Vnel se je ljut boj. Pehota je otvorila ogenj iz strojnih pušk. Po ljutem boju so naše čete zasedle vas, vjele nekaj komitašev, nekateri pa so pobegnili po tajnih stezah. Na bojišču je obležalo 27 makedonskih četašev.

ATENTAT NA NEMŠKO POSLANIŠTVO V RIMU.

— **Berlin,** 4. marca. (Wolff) Po nekem uradnem poročilu iz Rima je bil izvršen bombni atentat na nemško poslaništvo. Pri tem je bil težko, a ne smrtno nevarno ranjen legacijski svetnik Altenburg.

Volilna borba na vrhuncu.

ŠTEVILNI SHODI. — BORBA MED DEMOKRATI IN RADIKALCI.

— **Beograd,** 5. marca (Izv.) Po vseh poročilih, ki prihajajo v Beograd iz raznih pokrajin, je posnemati, da je volilna borba prispela na vrhunec. Do dneva volitev je še pičlih 14 dni. Stranke napenjajo sedaj zadnje sile in razpošiljajo na vse kraje agitatorje in govornike, da zadnji moment pridobe zase volilce. Včeraj v nedeljo je bilo po državi nebrojno volilnih shodov, velikih in malih. Neko poročilo veli, da je bilo v vsej državi včeraj priredjenih okoli 1000 večjih shodov. Najbolj živahna je postala Vojvodina, za njo pa Srem, kjer je bilo včeraj po vseh glavnih trgih in gospodarskih središčih več shodov, priredjenih od vseh večjih strank. Pa tudi v Sloveniji je bilo več shodov. Tako je priredil velik shod včeraj dopoldne minister financ dr. Stojadinović. Za ta shod vlada v Beogradu veliko zanimanje, a do danes dopoldne še ni prispelo točno poročilo.

— **Srem - Mitrovica,** 5. marca (Izv.) Včeraj dopoldne je priredila radikalna stranka tu velik volilni shod. Prvi je govoril ministrski predsednik Nikola Pašić. Ker je bil shod na odprtem kraju, ga volilci niso mogli popolnoma razumeti, radi česar je kratko ponovil njegove besede tajnik radikalne stranke dr. Vojislav Janjić. V spremstvu ministrskega predsednika so se nahajali ministri Ljuba Jovanović Miletić, dr. Supilo in dr. Laza Marković. Proti temu shodu je razvil Stojan Protić protiakcijo, ki pa ni popolnoma uspela.

— **Zagreb,** 5. marca (Izv.) Zagrebška, iz demokratskih virov prihajajoča poročila pravijo, da radikalni shod v Mitrovici ni uspel, baje je bilo na shodu samo 2000 volilcev. Na drugi strani pa je snoči v Zagreb dospevši glavni tajnik radikalne stranke dr. Janjić izjavil novinarjem, da se je shoda udeležilo 25.000 oseb.

— **Zagreb,** 5. marca (Izv.) Demokratska stranka je včeraj dopoldne priredila za mesto Zagreb glavni volilni shod, kateremu je predsedoval predsednik hrvatskega demokratskega odbora dr. Tomašić. Grof Kulmer je zboru poslal pismo, v katerem priporoča kandidaturo conte Vojnovića, ker je prepričan, da bo Vojnović vršil v pravem pomenu jugoslovensko misijo, ker je bil vedno zvest in odločen pristaš Strossmayerjevih idej. Računajo, da bodo demokratje pri sedanjih volitvah v Zagrebu pridobili več glasov, kakor pa pri zadnjih v konstituanto.

— **Begorad,** 5. marca (Izv.) Po poročilu iz Novega Sada je tam Stojan Protić priredil velik volilni shod neodvisnih radikalcev. Shod je mirno potekel. Po dosedanjih poročilih sodeč so nedeljski volilni shodi povsod potekli popolnoma mirno in kljub razpaljenosti volilnih strasti še ni opažati dejanskih spopadov in pretepov.

KONGRES AVSTRIJSKIH KOMUNISTOV.

— **Dunaj,** 5. marca (Izv.) Kongres avstrijskih komunistov je bil včeraj dopoldne pod predsedstvom komunističnega voditelja Thomana otvorjen. Na kongresu so dospeli delegati iz Švice, Nemčije, Rusije, Češkoslovaške, Jugoslavije in Italije. Jugoslovenski delegat je govoril o gospodarsko-političnem sporazumu med Avstrijo in Jugoslavijo.

Resno gibanje železničarjev.

Dne 2. marca 1923 so se v Ljubljani sestali zastopniki vseh obstoječih železničarskih organizacij in po temeljiti obravnavi sedanjega obupnega gospodarskega položaja železniškega osobja soglasno sklenili:

Na eni strani okolnost, da vlada do danes še ni dovolila železniškemu osobju povišanih draginjskih in stanarinskih doklad, kakor jih je nakazala in tudi že izplačala državnim nameščencem z veljavnostjo od 1. marca, na drugi strani pa okolnost, da so se baš zadnji čas življenjske potrebščine v ceni tako podražile, da se železniško osobje čuti na svoji pošteni eksistenci najresnejše ogroženo, je prisilila vse železničarske organizacije, da se v obrambo pravic in življenjskih interesov celokupnega železniškega osobja, ne glede na njih politično mišljenje in pripadnost, sporazumejo za solidaren nastop potom skupnih protestnih odnosno manifestačnih shodov, ki naj se vrše po vseh večjih prometnih centrih po možnosti dne 16. marca. Krajevne skupine in podružnice sporazumljenih organizacij so pozvane, da nemudoma stopijo v dogovor z vsemi v kraju se nahajajočimi organizacijami odnosno njih tvorbami in podvzamejo takoj vse mere, da se more manifestično zborovanje, ki bodi enodušni izraz obupnega gospodarskega položaja celokupnega železniškega osobja, vršiti nemoteno in v znamenju absolutne solidarnosti vsega osobja brez izjeme.

Sporazumljene organizacije dopošljejo svojim edinicam in posestrinam čim prej podrobnejša navodila.

Celokupno železniško uslužbenstvo je pozvano, da v interesu solidarnosti vsega osobja takoj ustavi ali ublaži vsa nasprotstva, ki izvirajo iz političnostrankarskih nagibov, in deluje za vsestransko strpljivo in solidarno zbližanje dosedaj — žal — tako razkosanega osobja.

V Ljubljani, dne 2. marca 1923.

Sporazumljene strokovne železničarske organizacije.

Politične vesti.

= **Shod dr. Stojadinovića v Mariboru.** V soboto, 3. t. m. je dospel finančni minister dr. Milan Stojadinović v Maribor, kjer se je nastanil v hotelu »Meran«. V soboto popoldne je tu sprejemal deputacije in stranke. V nedeljo dopoldne je priredila mariborska organizacija radikalne stranke volilni shod v veliki kazinski dvorani. Shod je bil dokaj številno obiskan, ker so se ga udeležili pristaši vseh strank. Po otvoritvi shoda je dobil kot prvi besedo minister dr. Stojadinović. V svojem govoru je minister orisal zasluge, ki si jih je narodno - radikalna stranka pridobila za osvobojenje in ujedinjenje našega naroda. Povdarjal je, da bo radikalna stranka tudi v bodoče igrala veliko vlogo v našem javnem življenju, ker bo gotovo dobila najmočnejše in najštevilnejše zastopstvo v parlamentu. Ona bo tudi v bodoče tista stranka, ki bo odločevala pri rešitvi vseh perečih vprašanj. Brez njenega aktivnega sodelovanja ne bo mogoče rešiti nobenega problema in naj bi bil še tako neznaten in brezpomemben. V interesu vsakega državljana, ki računa s podporo države, je torej, da se pridruži tej veliki, vso državo obsegajoči stranki. Ministrov govor so vsi zborovalci poslušali mirno in brez vsakega ugovora. Za ministrom je govoril zdravnik dr. Drenovšek, okrajni kandidat radikalne stranke. Med njegovim govorom se je jela pojavljati opozicija. Opetovano so njegov govor prekinili klici: »Kruha, kruha nam dajte! Kaj nam pomagajo stranke, ako nimamo kruha!« Še večji nemir je nastal, ko je jel govoriti drugi kandidat železničar Nachtigal. V dvorani je nastal krik in vik in slišalo se je zvižganje. Govornik je moral svoja izvajanja predčasno zaključiti. Ob 11. je predsednik, državni pravdnik dr. Graselli zaključil shod ter pozval navzoče, naj v državnem, narodnem in lastnem interesu pri skupščinskih volitvah glasujejo za radikalno kandidatsko listo. Minister dr. Stojadinović je odšel v hotel »Meran« k obedu, ki se ga je udeležilo več njegovih somišljenikov. Po kosilu se je popoldne odpeljal v Mursko Soboto, kjer je imel popoldne tudi volilni shod.

= **Socijaldemokratski shod v Mariboru.** V nedeljo predpoldnem se je vršil v Götzovi dvorani socijaldemokratski shod, ki je bil izredno dobro obiskan. Glavni govornik je bil bivši poslanec Golouh. Za njim sta govorila profesor Favai in urednik Eržen.

= *Dr. Šušteršič o položaju in o svoji politiki.* Povodom bivanja v Beogradu je dal dr. Šušteršič beogradskim novinarjem informacije o svoji politiki in o stališču, ki ga zavzema v poedinih političnih vprašanjih. — Beogradsko »Vreme« podaja te Šušteršičeve informacije in izvaja med drugim: »Dr. Šušteršič trdi, da je vstopil v volilno borbo popolnoma samostalno brez kakršnekoli podpore. Pri volitvah ne bo kooperiral z nobeno stranko. Vesti, da bo kooperiral z radikalci, so neresnične. Njegova akcija bo popolnoma samostojna, on stoji v enakih odnošajih naprem vsem strankam. S katero izmed obstoječih strank bo v bodočnosti sodeloval, je odvisno od trenutnih razmer. Kar se tiče državne politike, je potreben absoluten kompromis med Srbi in Hrvati. Ta kompromis mora skleniti najmočnejša srbska stranka z najmočnejšo hrvatsko. Kar se tiče države, je njemu ležeče na tem, da se ta država za vsako ceno ohrani, zato je potrebno, da se vzdrži mir in red in da se izvrše vse spremembe, ki so potrebne, mirno in brez pretresljajev. Današnjo državo je ustvarila inteligenca vseh treh delov našega naroda, a ta je za 50 let naprednejša od naroda. Zato so tudi nastala v narodu nesoglasja in nesporazumljenja. Glede njegovega stališča napram klerikalni stranki je dr. Šušteršič povdarjal, da obstoji med njim in to stranko velik prepad. On predvsem ni klerikalec, Koroščeva stranka pa je klerikalna. On stoji na stališču verske tolerance in svobode katoliške cerkve, čuvanja verskih pravic, ne bo pa nikdar dajal svoji politiki klerikalne barve.

= **Volilno gibanje.** V Celju je postalo zadnje dni volilno gibanje zelo živahno. V četrtek so imeli v Celju volilni sestanek Novačanovi republikanci in Koroščevi klerikalci shod pri »Belem volu«, ki pa ni bil bogsigavedi kako dobro obiskan. V nedeljo 4. tm. je imela v celjskem Narodnem domu velik volilni shod Samostojna kmetijska stranka, v bližnji celjski okolici pa je bilo več volilnih shodov demokratske stranke.

= **Rusija ne more pomagati Nemčiji.** V nemškem državnem zboru je obrambni minister Gessler odgovoril na razne interpelacije o vesteh glede ruske pomoči, da Rusija v svojem sedanjem položaju ne more dati nikake vojaške pomoči nemškemu proletarijatu, ker jej njena gospodarska situacija tega ne pripušča. Ni zadosti, da ima kdo topove in bajonete, treba imeti tudi živež.

= **Brez konfesije.** Na Češkoslovaškem je na srednjih šolah dijakov brez konfesije 5684; od teh je Čehov 5593, Nemcev 90 in 1 Madžar.

Gospodarstvo.

—g *Celjski trg.* (Cene v dinarjih.) Govedina v mesnicah: I. 17, II. 15, na trgu I. 15, II. 13; teletina I. 18.50, II. 17.50; svinjina I. 30, II. 27.50; slanina I. 39, II. 37; mast 40—42; prekajena meso I. 37.50, II. 35. Mleko 3.50; surovo maslo 50, čajno 65, bohinjski sir 50.60; jajce 1.25; kruh beli 7.50, črni 6.50. Specerijsko blago: kava Portoriko 65, Santos 48—52, Rio 44, pražena kava I. 78, II. 68, III. 52, sladkor v kristalu 22, v kockah 24, riž I. 14, II. 9, namizno olje 32—34, sol 3.50, pšenični škrob 24, testenine 15—20, milo 20—22; mlevski izdelki: moka št. 00 7.70, št. 0 7.60, št. 2 7.20, št. 4 6.60, ržena moka 5.20, kaša 6.75, ješpreni 5.25, koruzna moka 4.25, koruzni zdrob 5.25, ajdova moka 7.25. Kurivo: premog črni 42, rjavi 24, trda drva 125, mehka 100. Krma: sladko seno 225, kislo 175, slama 125. Krompir 6—8. Na trgu se dobi precej jaje, solate in drugega sočivja.

—g **Novosadska blagovna borza** 3. marca. Novi Sad 3. marca. Cene v dinarjih notirajo: Bačka pšenica 447—450, bački ječmen ponudba 315, bački oves 292.50, ab Petrovaradin 292.50, bačka koruza za april 270—275, za april 20% kase 270, beli fižol 450, pšenična moka »0« 650, »2« ponudba 625, 2 vagona po 525, »7« 450—462.50, otrobi 175. Tendenca neizpremenjena.

—g **Zagrebški trg.** Zagreb 3. marca. Cene v dinarjih za 100 kg, postavno bačka odnosno vojvodinska postaja notirajo: Pšenica (76—77 kg) 445—457.50, nova rumena koruza 250—277.50, sušena 287.50—300, rž (71—76 kg) 350—375, ječmen za pivovarne 325—380, za krmo 305—315, oves 287.50—300, pisani fižol 425, beli 400, pšenična moka »0« 675—700, »2« 650—675, »4« 625—650, za krmo 250, drobni otrobi 170—190, debeli 250. Neizpremenjena tendenca.

—g **Zagrebški tedenski semenj.** Zagreb 3. marca. Današnji tedenski semenj je bil mnogo boljši od prejšnjega. Cene bile sledeče: Svinje II. 23.75—25, teleta I. 14.50—15, II. 13.50—14, seno 178—212, slama 125, drva 300—350, cepljena in žagana 175—225.

—g **Zagrebški živinski trg.** Zagreb, 3. marca. Vsled dviga dinarja je zavladala na tržišču popolna nejasnost, izvoz je prekinjen. Na tržišču v Križevcih so seljaki zahtevali za mesnate svinje 27—32.50 Din, vendar trgovci niso bili pripravljeni plačati več kot 22.50—23 Din. Radi tega od 800 pripeljanih komadov, ni bil niti eden prodan. Debele svinje so padle od 26—27 Din ab Zagreb, ab Vojvodina na 23—24 Din. Na trgu z govedo živino je zavladalo mrtvilo. Za vole ki so bili plačani pred kratkim po 15—17 Din za kg, se sedaj plačuje 12—13 Din.

—g **Situacija na denarnem trgu v Zagrebu.** Zagreb 3. marca. Balsse vseh tujih plačilnih sredstev je trajala v svobodnem prometu nepretrgoma cel dan. Blaga je bilo dovolj. Italija je bila zaključena zjutraj 465, popoldne 458, dolar se je iskal po 94 in je bil kasneje za to ceno prodan. Deviza Curih je padla od 18.25 na 18.10, Dunaj od 13.90 na 13.78, Praga od 295.50 na 286 blago, London od 485 na 454, Pariz od 592 na 585 blago.

—g **Tedensko poročilo z žitnega trga.** Povpraševanje glasti po srijemski koruzi, medtem ko za pšenico ni bilo interesa. Cene se približno notirale: Pšenica 76—77 kg 2—3% 440—445, srijemska koruza 262.50—280.—, ječmen za krmo 62 kg 305—315, za pivovarne 25—40 para dražji oves po kvaliteti 287.50—350, fižol se je iskal. Zaloge so izčrpane in se zahteva za beli 4—4.25, za pisani 25 para več, moka blago št. »0« notira 6.625, in 6.625, postavno postaja z vrečami drobni otrobi 170—180, debeli 250—275.

—g **Pred trgovsko pogodbo z Italijo.** »Jugoslovenski Lloyd« piše v članku z gorenjim naslovom zaključno tole: Ako pregledamo objektivno sedanje razmere Italije, uvidimo, da ni več daleč čas, ko se Italija, ko preboli vojne posledice, povrne v normalno gospodarsko življenje. Po hrupu, s katerim so italijanski fašisti prišli do uprave države, smo spremljali z največjo opreznostjo razvoj dogodkov v Italiji in pričakovali smo, da pojde Italija po potu novih avantur, katere bi imele za njo zelo pogubne posledice za nedogleden čas. Ali namesto tega posluša Italija besedo svojega diktatorja, ki zahteva od nje, da zbere svojo razmetano silo in da ojači svoj organizem. V gospodarskem pogledu obstoje Mussolinove reforme v redukciji stroškov in ne povečanju davkov, v omejevanju državne ingerence na podjetja industrijskega značaja, v pravičnejšem in točnejšem obdavčevanju vseh pridobitnih slojev, v praktičnih uredbah, ki bodo Italiji dale moč, da si ojači svoj nacijonalno ekonomski organizem, da bo mogla prestati sedanjo krizo bodisi s plasiranjem tujega kapitala, bodisi z olajšavo mednarodnega prometa potom obnove in zaključitve trgovskih pogodb. Brez dvoma je Italija s svojim poslednjim fašistovskim pokretom osvežila svojo moč. Da se gleda v inozemstvu na njeno vlado z zaupanjem po njenih prvih korakih, je najboljši dokaz večja vrednost njenega denarja na mednarodnem tržišču. Danes, ko se nahajamo na poti, da obnovimo svoje odnošaje z Italijo, bi bila največja pogreška, ako bi izgubili izpred oči, da je Italija na potu svojega preporoda.

—g **Oddaja naprave železne strešne konstrukcije.** Dne 15. marca 1923 se bo vršila pri računskem oddelku ministrstva za gradbe ponovna ponudbena dražba za napravo železne strešne konstrukcije na poslopju Narodnega gledališča v Skoplju, k kateri (licitaciji) se vabijo in smejo vlagati ponudbe samo naše domače tovarne. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

—g **Zaloga jugoslovanskih vin v Češkoslovaški.** »Nár. Listy« poročajo, da nameravajo interesirani krogi ustanoviti v Češkoslovaški stalno zalogo jugoslovenskih vin. V Zagrebu delajo organizirani vinogradniki na to, da dosežejo vse potrebne olajšave v ta namen.

Kultura.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

OPERA.

Ponedeljek 5. marca: Zaprto.
Torek, 6. marca »Rigoletto« Red A.
Sreda, 7. marca: »Nižava« Red D.
Četrtek, 8. marca: »Tosca« Red E.
Petek, 9. marca: »Vrag in Katra« Red C.
Sobota, 10. marca: »Jenufa« Red B.
Nedelja, 11. marca: »Vrag in Katra« Izv
Ponedeljek, 12. marca: Zaprto.

DRAMA.

Ponedeljek 5. marca: Idiot Red B.
Torek, 6. marca: Zaprto.
Sreda, 7. marca: »Othello« Izven.
Četrtek, 8. marca: Zaprto.
Petek, 9. marca: »Othello« Izven.
Sobota, 10. marca: »Za pravdo in srce« Red E
Nedelja, 11. marca: ob 3. popoldne »Madame Sans Gene« Izven.
ob 8. zvečer »Othello« Izven.
Ponedeljek, 12. marca »Ugrabljene Sabinke« Red C.

• • •

PROSLAVA JUBILEJA SKLADATELJA VIKTORJA PARME.

Maribor, 4. marca.

Odkar stoji sedanje Narodno gledališče v Mariboru, to poslopje še ni doživelo tako veličastnega slavja, kakor smo mu bili priča snoči ob proslavi jubileja skladatelja Viktorja Parme. Prvo njegovo glasbeno delo je bilo polka »Milica«. Posvetil je skladatelj to delo 125-letnici Vodnikovega rojstva in je poklonil »Ljubljanski Čitalnici«. Izvajal jo je orkester vojaške godbe dne 2. februarja 1883. Skoro na to je Parma nastopil z večjim delom, ki ga je »Slovenski Narod« z dne 27. februarja l. 1883 ocenil in izrekel o mladem glasbeniku to-le nado: »Izražamo še enkrat veselje, obenem seveda tudi zahvalo nad temi vrlimi skladbami, pričakujemo pa od tega gospoda skladatelja še mnogo drugih skladb za orkester, katerega tako lepo v našem slovenskem duhu zmaguje, ker se ga je popolnoma navzel. V Ljubljani, dne 27. februarja 1883. R. Bežek.«

To pričakovanje »Slov. Naroda« se je izpolnilo. Snoči je slavil skladatelj Parma 40letnico svojega uspešnega delovanja na glasbenem polju. Gledališče je bilo že davno pred začetkom do zadnjega sedeža razprodano. Prva loža spodaj na levo tik ob odru je bila okrašena z zelenjem — bila je častna loža za slavljenca in njegovo rodbino. Ko se je dvignil zastor, se je nudila na odru pestra slika raznih narodnih noš, a spredaj pred njo v polkrogu gosto drug pri drugem so bili razvrščeni zastopniki raznih kulturnih društev in korporacij v takem častnem številu, da nam ne sme nihče zameriti, ako jih ne navajamo točno po redu in imenu. Vsak izmed poklonitelјev je držal v rokah krasen venec ali sicer kakšno jubilejno darilo. Aranžma je vodil ravnatelj oziroma dirigent Mitrović. Prvim viharnim pozdravom je sledil nagovor in čestitka dr. Franca Vidica, odposlanca oddelka za prosveto pri pokr. vladi v Ljubljani. Nato je dr. Vidic kot zastopnik kraljeve vlade jubilarju pripel Najvišje odlikovanje red Sv. Save. Nato so sledila čestitanja in poklonitve. Prvi je čestital g. dr. Brenčič kot intendant Narodnega gledališča, nato je gledališki ravnatelj Bratina poklonil jubilarju venec, dar Narodnega gledališča, nato so se poklonili in izročili darila: Dramatično društvo Maribor, Udruženje gledaliških igralcev Ljubljana, Zagreb, Maribor, Narodno gledališče Zagreb, Vojna muzika Maribor, Ljubljana, Glasbena Matica in Sokol Maribor, Pevski društvi »Drava« in »Zarja«, Ljudski oder, Češka obec Maribor, Umetniško društvo, Grohar itdr.

S posebno radostjo je občinstvo vzelo na znanje vest, da je I. Hrvatska Štedionica nabrala v krogu drugih zavodov kot častno darilo jubilarju 80.000 K. Potem so se prebrale brzojavke in pismene čestitke iz raznih krajev naše države in Čehoslovaške. Hrvaški književniki Zagreb; gledališča: Ljubljana, Beograd, Osijek, Novi Sad, Celje, Ustje, Praga, Sarajevo, Subotica, »Kolo« Zagreb, župan mesta Kamnik in pevsko društvo »Lira« Kamnik, člani zagrebške opere (Albin, Nučič, Vilhar), Glasbena Matica Ljubljana in mnogo drugih.

Pod globokim vtisom čestitk in poklonitev se je jubilar Viktor Parma v kratkem nagovoru zahvalil za čestitke. Naglašal je, da prvo slavje, 65letni jubilej, nima posebne vrednosti, pač pa 40-letni jubilej dela. »Ves čas sem se z veseljem posvečal temu delu, in sicer že v jugoslovenskem smislu, ko politično še zdavno ni obstojala Jugoslavija. Delal sem rad tudi med brati Hrvati. Veseli me posebno, da je moje delo našlo priznanje tudi na Najvišjem mestu in prosim g. vladnega zastopnika, da sporoči mojo najiskrenejšo zahvalo na Najvišjem mestu.« Posebno iskreno se je zahvalil upravi in posamnim članom Narodnega gledališča s posebnim poudarkom na g. Mitroviča kot aranžerja jubileja. Njegovemu »Živeli vsi prijatelji!« je sledilo naravnost viharno oduševljeno odzdravljanje: Živel Parma!

Po oficijelnem delu čestitanja je jubilar odšel v svojo častno ložo, kjer je

sedel v krogu svoje rodbine. Občinstvo je z napetostjo pričakovalo slavljenčevo prvo opero: »Urh grof celjski«. (Prva uprizoritev 15. februarja l. 1895 v Ljubljani, za katero je »Slov. Narod« z dne 16. februarja napisal laskovo kritiko.) —

Po prvem aktu je občinstvo pozvalo g. jubilarja na oder, kjer so ga obsipavali s cvetkami in venci ter mu prirejali navdušene ovacije, ki so se ponavljale koncem vsakega dejanja. Bil je to lep večer, ki je pokazal, da se g. jubilar vendar ni trudil zaman in da žanje njegovo življenjsko delo tudi zasluženo priznanje.

G. slavljencu tudi naše častitke. Še na mnoga leta!

* * *

— **V mestnem gledališču v Celju** je v soboto zvečer vprizorilo Dramatično društvo Schönherrjevo »Otroško komedijo«. Gledališče je bilo razprodano, igralo se je izborno v zadovoljstvo posetnikov gledališča. Naše celjsko gledališče se v letošnji sezoni lepo razvija. Občinstvo izraža željo, da bi se včasih vprizorila tudi kaka narodna igra z godbo in petjem.

Glasbeni vestnik.

— *Ljubljanska »Glasbena Matica« v Kranju.* Pevski zbor ljubljanske »Glasbene Matice«, ki je v nadaljevanju serije svojih pokrajinskih koncertov obiskal prošlo nedeljo dne 4. t. m. naše lepo gorenjsko mesto Kranj, je bil tam nad vse prisrčno in navdušeno sprejet. Ob prihodu zbora v Kranj ob 4. popoldne ga je pričakovala velika množica kranjskega meščanstva. Kranjski župan g. Pirc je imenom meščanstva in imenom kulturnih organizacij pozdravil v laskavem govoru došle pevke in pevce in njihovega voditelja Hubada, nakar je tudi predsednica Kranjske podružnice »Kola jugoslovenskih sester«, glavarjeva soproga ga. Žnidaršičeva, izrekla v izbranih besedah prijazno dobrodošlico in poklonila ženskemu zboru v roke njegove načelnice gdč. Hrovatinove bogat šopek cvetlic, povezan z narodnimi trakovi. V kratkih a toplih besedah se je predsednik zbora g. Prunk zahvalil za prijazen sprejem, naglašajoč, da so prebivalci ponosnega mesta Kranj vedno korakali na čelu ob vsakem kulturnem pojavu. Na mili pozdrav predsednice »Kola« je zagotovil govornik, da pevski zbor »Glasbene Matice«, ki naslanja svoje idealno delovanje na vrlo četo svojih krepko sodelujočih in vztrajnih pevk, zna gotovo visoko ceniti velik pomen sodelovanja narodnega ženstva v vseh primerih socijalnega in kulturnega življenja. Z vozovi, ki so jih stavili postrežljivi domačini na razpolaganje, je zbor takoj od kolodvora pohitel na kranjsko pokopališče, da se pokloni manom naših velikih pevcev Prešerna in Simona Jenka. Činu pobožne pietete je prisostvovala velika množica kranjskega prebivalstva. Harmonije polni in čustveni Czajkowega »Oče naš« v staroslovanskem jeziku, ki ga je pretresljivo zapel mešani zbor pod vodstvom mojstra Hubada, je uvedel skromni obred, nakar je zborov tajnik g. Peruzzi posvetil spominu naših pevcev-prerokov Prešernu in Jenku ter vobče vsem na pokopališču počivajočim blagopokojnikom nekaj mehkih in globoko občutenih besed. Svojo poklonitev so pevci zaključili z večno lepim in ginljivim moškim zborom »Vigred se povrne«. Ob 17. popoldne se je vršil koncert pevskega zbora v Sokolski dvorani, ki je bila v vsakem količkaj rabljivem prostoru na gosto zasedena od izredne množice meščanstva vseh struj in stanov, dijaštva in udeležencev iz okolice. Raznolični program jugoslovenskih umetnih in narodnih pesmi, ki ga je pevski zbor »Glasbene Matice« izvajal kakor vedno z vso preciznostjo, finim predavanjem in izredno toploto, je od točke do točke bolj razvnemal verne in navdušene poslušalce, ki ob koncu ob navdušenem in neprenehajočem aplavzu kar niso hoteli zapustiti svojih prostorov, dokler ni zbor dodal še eno točko. Kranjsko meščanstvo je med koncertom poklonilo zboru krasen lovorjev venec z umetno vpleteno lovorjevo liro in z laskavo dedikacijo na narodnih trakovih. Istotako je poklonilo lep lovorjev venec zborovemu priznanemu voditelju Hubadu. Po koncertu se neumorne članice »Kola jugoslovenskih sester« v isti dvorani priredile okusno in bogato čajanko. Kjer je še par hipov prej sedela ogromna množica poslušalcev, je bila na mah razvrščena dolga vrsta okusno in snažno pokritih miz. Ob izbornem zakusku, ki so ga preljubeznivo in vzorno postregle kranjske gospe in gospodične, se je razvil neprisiljen in iskren prijateljski sestanek, katerega se je poleg ljubljanskih pevk in pevcev udeležilo tudi veliko število meščansva obeh spolov, med njimi tudi g. okrajni glavar, g. župan, g. dekan in drugi. Pod predsedstvom agilne predsednice »Kola«, ge. glavarke Žnidaršičeve, so sledili bratski pozdravi. Med drugim je šolski nadzornik g. Rus v temperamentnem govoru dal duška svojim občutkom simpatije in bratskega razumevanja do pevskega zbora »Glasbene Matice«, v katerem imenu se je njegov predsednik zahvalil za gostoljuben sprejem in ob navdušenem soglasju pevk in pevcev napil meščanstvu ponosnega mesta Kranj in njegovemu županu, lokalnim kulturnim faktorjem, ki so pripravili koncert, med njimi za vsako kulturno delo vnetemu nadzorniku g. Rusu, in slednjič, dulcis in fundo, požrtvovalnim kranjskim gospem in gospodičnam, prirediteljicam krasno pripravljene in še lepše uspele čajanke. »Matičarji« so zapeli še par milih domačih pesmi, dokler ni ob najživahnejšem razvnetju neizbežni čas ljubljanske goste po kratkem, a iskrenem slovesu od domačinov citiral na neizprosni vlak.

— *Orkestralno društvo »Glasbene Matice« v Ljubljani.* Vaja orkestralnega društva se ne vrši danes v ponedeljek 5. marca, temveč jutri v torek dne 6. marca. Udeležba obvezna! — Odbor.

— *Spored koncerta,* katerega priredi koncertna pianistinja gdč. Mimi Švajgar danes v dvorani Filharmonične družbe: 1. Cesar Frank: Preludij, Koral in Fuga. 2. Vit. Novak: Balada »Manfred«. 3. Chopin: Sonata op. 58 v h-molu. Allegro maestoso, Scherzo, Largo, Finale. 4. Smetana: Češki plesi: Oves, Hulan, Slavnost čeških kmetov. — Predprodaja vstopnic v Matični knjigarni.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 5. marca 1923.

— **Glavni volilni odbori.** Pokrajinska uprava za Slovenijo objavlja: Dne 19. marca 1923, začenši ob 9. dopoldne bodo poslovali glavni volilni odbori (člen 76 volilnega zakona) za volitve v narodno skupščino, in sicer: **1. za volilno okrožje Maribor - Celje v Mariboru v veliki dvorani mestnega magistrata;** 2.) za volilno okrožje **Ljubljana - Novo mesto v Ljubljani, v veliki dvorani na mestnem magistratu; 3.) za mesto Ljubljana s Spodnjo Šiško v Ljubljani v mali dvorani na mestnem magistratu.** Vsi predsedniki volilnih odborov morajo v smislu čl. 75. volilnega zakona za volitve poslancev v narodno skupščino zapečaten zavoj, v katerem se nahajajo volilni spisi ,donesti dne **19. marca 1923** svojemu glavnemu odboru.

— **Proslava rojstnega dne prezidenta dr. Masaryka.** Slavnostno akademijo v proslavo rojstnega dne prezidenta dr. Masaryka priredi, kakor smo že poročali, tukajšnji konzulat češkoslovaške republike v sredo, dne 7. t. m. zvečer v veliki dvorani »Kazine«. Opozarjamo, da imajo pristop na akademijo izključno samo vabljeni gostje.

— *»Slovenec« proti predsedniku »Kmetijske družbe«.* Kakor se nam poroča, je g. G. Pirc po zaključeni usodni preiskavi že dne 3. t. m. po svojem pravnem zastopniku vložil »obtožnico« zoper »Slovenčevega« odgovornega urednika in bo glavna razprava v kratkem razpisana. — G. Pirc je svojo prvotno obtožbo še raztegnil na najnovejše »Slovenčeve« napade v zadnji sobotni številki, v kateri na prav hinavski način pripoveduje, da bodo volitve preje minule, kakor bo prišla na vrsto glavna razprava v Pirčevi obtožbi. — Ako bi bil »Slovenec« pošten list, potem bi tudi ne zamolčal, kdo je tisti, ki zavlačuje sodno postopanje. Potem bi svet vsaj izvedel, da je edini krivec obtoženi urednik sam, ker ni nastopil pravočasno dokaza resnice, temveč si pridržal svoj zagovor za glavno razpravo. — Kakor poznamo »Slovenčeve praktike, bo stavil njegov zagovornik svoje dokazne predloge šele tik pred razpravo in skušal na ta način redni potek sodnega postopanja ponovno zavleči. Sicer pa opozarjamo na Pirčev odgovor na »Slovenčeva« podla sumničenja v jutrišnji številki našega lista.

— **Čemu to?** Iz Celja nam poročajo: Precej vojaštva nemške narodnosti iz južnih krajev naše države smo dobili tudi v Celje. Ali je res to sistem? Ako je sistem, bo treba spregovoriti resno besedo!

— **Časnikarsko banditstvo** prve vrste je zagrešil »Naprej«, ki sicer tako rad igra vlogo pobožnega morilizatorja in strogega sodnika o podivjanosti, ki se je dandanes razpasla v slovenskem časopisju. V dveh svojih podlistkih je namreč pretekli teden priobčil pamflet »Pesnik«, nestvor, ki bije v obraz vsakemu okusu in najprimitevnejšim pojmom navadnega takta. Smatramo pod svojo častjo, da bi kakorkoli reagirali na te izbruhe srčne posurovelosti in časnikarskega barabstva, ki ga more zagrešiti samo intelektuano in moralno na najnižji stopnji stoječ individij.

— **100 starih avstrijskih kron: 8 Din.** Pod tem naslovom nam piše prizadeta posojilnica: V Beogradu so se baje pogodili ali se utegnejo pogoditi z Avstrijci tako, da bi naši upniki dobili od njih za starih 100 K le 8 dinarjev in bi izgubili pri vsakih 100 K 14 Din. Nasprotno bi pa naši dolžniki nasproti avstrijskim upnikom po istem razmerju bili za 17 Din na dobičku. Pri vsem tem bi bili prvi, t. j. naši upniki, v veliki škodi, ker imajo privatniki v Jugoslaviji veliko več terjatev v Avstriji, kakor imajo naši privatniki dolgov v avstr. republiki. Radi tega naj bi vlada v Beogradu sama v poseben fond pobrala po 17 Din (od vsakih 100 K dolga) jugoslovanskih dolžnikov in iz tega fonda naj bi odškodovala tiste privatne jugoslovanske upnike, kateri utegnejo vsled te nesrečne odredbe trpeti ogromno škodo.

— **Društvo slušateljev filozofske fakultete univerze v Ljubljani** priredi za svoje člane, učiteljstvo in učiteljski naraščaj ciklus predavanj »o metodiki šolskih predmetov« in »o šolski disciplini«. Predavata višja šolska nadzornika gg. Poljanec in Wester. Predavanje se vrše ob torkih ob 20. zvečer na univerzi soba št. 77 (I. nadstropje desno). Vstop prost. Prvo predavanje v torek, 6. marca. — Odbor.

— **Osebna vest.** Miloš Štibler, bivši šef kabineta ministrstva za poljedelstvo in vode, je imenovan za uradnika VI. činovnega razreda najvišje plačilne stopnje pri oddelku za kmetijstvo pokrajinske uprave v Ljubljani (po službeni potrebi).

— **Iz državnoželezniške službe.** Po poročilu iz Zagreba je določen za ravnatelja državnih železnic v Zagrebu dosedanji ravnatelj državnih železnic v Sarajevu Babović. Za ravnatelja državnih železnic v Sarajevu pa je imenovan Peter Krstić, inženjerski polkovnik v pokoju.

— **Iz policijske službe.** Vekoslav Slanovec, okrajni nadzornik varnostne straže v Ljubljani, je imenovan za višjega okrajnega nadzornika varnostne straže na sedanjem službenem mestu.

— **Nov kazenski zagovornik.** Višje deželno sodišče v Ljubljani je sprejelo dr. Jakoba Hodžarja, odvetniškega kandidata v Celju, na njegovo prošnjo v imenik kazenskih zagovornikov svojega okoliša.

— **Bolezen grškega princa Pavla.** Kakor nam javljajo iz Beograda, je grški princ Pavle na povratku v Atene moral ostati v Beogradu, ker je težko obolel. Dvorni zdravnik je odredil, da princ ne sme nadaljevati potovanja, dokler se mu ne zmanjša temperatura.

— **Smrtna kosa.** V javni bolnici je včeraj popoldne nenadoma umrla ga. Mara Christof roj. Kegl v cvetu svoje mladosti. Pokojnica je bila dobra Slovenka in narodnjakinja, ki je vživala v krogih svojih znancev velike simpatije. Pogreb bo v torek ob pol 16. na pokopališče k Sv. Križu. Blag ji spomin!

— **Novo bakrorezno sliko dr. I. Tavčarja** je napravil slikar Kopač. Slika je izredno dobro uspela. Pod sliko je faksimile pokojnikovega podpisa in citat iz enega izmed zadnjih pokojnikovih člankov v »Sl. Narodu.«. Slika stane 30 Din. in se dobiva v »Narodni knjigarni« v Ljubljani.

— *Usposobljenostni izpiti za obče ljudske in meščanske šole* pred izpraševalno komisijo v Mariboru (na državnem moškem učiteljišču) se pričnó dne 23. aprila 1923. Pravilno opremljene prošnje za pripust naj se predlože po šolskem vodstvu pravočasno okrajneum šolskemu svetu, da bodo najkasneje do 16. aprila v rokah izpraševalne komisije. Kdor bi ne bil pripuščen, se bo pravočasno obvestil; posebna vabila k izpitom se ne bodo pošiljala. — M. Pirc, predsednik.

— **Predavnje o tolminskem puntu.** Društvo »Soča« prireja predavanja, ki uspevajo zelo ugodno in vzbujajo v mestu vedno večje zanimanje. Tako je bil za sobotno predavanje o tolminskem puntu salon pri »Levu« poln občinstva, med njimi mnogo odličnih osebnosti. Ravnatelj Cvek je bil prevzel nelahko nalogo, da poda sliko tolminskega punta. Še danes veljajo Tolminci za »puntarje«, s čemur se hoče reči, da so odločni in zavedni ljudje ter se znajo krepko boriti proti krivici, kakor so to storili njihovi predniki s slovečim puntom. Predavatelj je najprej s toplo besedo omenil lepoto krajev ob gorenji Soči, potem pa se poglobil v zgodovino, ki je polna boja in trpljenja naših tolminskih rojakov. Tako so imeli leta 592. veliko bitko z Longobardi, v kateri je bila zmaga na strani naših pradedov. Govornik je orisal dobo gospodstva oglejskih patrijarhov in pozneje goriških grofov na Tolminskem. To je doba črne preteklosti, polna nepopisnega trpljenja našega naroda na tem prelepem kosu slovenske zemlje. Dolga je bila ponižnost in potrpežljivost slovenskega kmeta ali slednjič je narastel odpor, razvil se je na široko med slovenskimi kmetskimi trpini in tako je končno kmetska poplava zmagonosno drla proti Gorici. 20. marca 1713. so tolminski puntarji zavzeli Gorico in prisilili deželnega glavarja grofa Strassoldo, da je izpustil zaprte rojake in pismeno ukinil vse tiranske odredbe proti ljudstvu na Tolminskem, ki se je bilo uprlo predvsem radi krutosti grofa Jakoba Antona Coroninija. Ljudstvo se je bilo že pomirilo, ali mirovala nista Strassoldo in Coronini in tudi ne cesarska vlada, ki je odposlala na Tolminsko vojaštvo in ovaduhe, da so poiovili puntarje in jih zaprli na goriški grad. Groznemu trpinčenju so bili tam izpostavljeni in šele čez leto dni je prišla sodba: 150 obsojencev je bilo vrženih v grajske temnice, 11 pa je bilo obsojenih na smrt. Bili so javno razčetverjeni in kose teles so razobesili na najvidnejših mestih. To se je zgodilo v Gorici 20. aprila 1714. Občinstvo je z zanimanjem sledilo predavanju, ki je kazalo, kako so se borili za slovensko svobodo pred 200 leti naši tolminski rojaki, na čelu jim kmet Ivan Gradnik in tovariši. Polno je bilo solznih oči in ob koncu predavanja je sledilo gorko čestitanje gospodu predavatelju. Po predavanju je recitiral g. Kragelj nekoliko Gradnikovih pesmi iz ciklusa »Tolminski punt«, dr. Kozinov kvartet pa je prepeval narodne in umetne pesmi. Zelo lep je bil ta večer in občinstvo je zanj hvaležno predavatelju g. Jošku Cveku.

— *Prodaja konj.* V sredo dne 7. t. m. ob desetih dopoldne bo komisija za prodajo živine, dobljene od sovražnih držav prodala na javni dražbi na dvorišču Nušakove vojašnice v Trnovem dva konja, došla iz Nemčije.

— **Lovske novosti s Kočevskega.** V občinskem lovišču, ki ga ima v zakupu gg. Haberle in tovariši, je ustrelil dne 26. februarja t. l. posestnik Pink medveda samca, ki je tehtal iztrebljen 195 kg. Streljal je nanj s krogle na 30 korakov in ga pogodil v levo lopatico. Zver se je vlekla še kakih 60 korakov dalje in nato obležala. Drugi dan 27. februarja so pa v Livoldu lovci obkrožili štiri volkove, enega so močno obstrelili, vendar je tudi ta ušel.

— **Volilni imeniki za volitve v narodno skupščino** so na mestnem magistratu v Celju razpoloženi občinstvu na vpogled od dne 1. do vštevši 17. marca vsak dan, izvzemši nedelje, od 9. do 12. ure dopoldne in od 3. do 5. popoldne v sobi štev. 5. Vsakdo ima pravico volilne imenike pregledati, prepisati in natisniti.

— **»Spomlad v Celju.** Iz Celja nam pišejo: »Jutranje Novosti« poročajo iz Celja, da vlada pri nas prava »pravcata« spomlad in »da solnce pripeka tako, da je že skopnel sneg«. Celjani o kaki »pravcati« spomladi še nič ne vemo, imamo še nekaj snega in neprenehoma deževne in hladne dni.

— **Celjska porota.** V tem porotnem zasedanju prideta na vrsto poleg drugih že objavljenih slučajev še Alojzij Zorčič radi uboja in Ivan Strgar radi umora.

— **Samomor.** V petek zvečer se je v svojem stanovanju v Gosposki ulici v Celju ustrelil dimnikarski mojster Vinko Žurman. Prepeljali so ga v bolnico, kjer je umrl. — Vzrok samomora ni pojasnjen.

— *Veselični davek v Celju.* Pokrajinska uprava za Slovenijo je dovolila mestni občini celjski, da sme pobirati v prid ubožnemu zakladu po vsem svojem ozemlju od dne 5. marca do dne 31. decembra t. l. enotni veselični davek v iznosu 20 odstotkov od vsake vstopnice. Natančni pravilnik o pobiranju te davščine objavlja posebna naredba, izišla v »Uradnem listu« št. 22.

— **Čuječa mariborska policija.** Iz Maribora nam pišejo: Ko je minister dr. Stojadinović odhajal z volilnega shoda, se je dogodilo sledeče: Med občinstvom, stoječim okrog ministrovega avta, je neki mladenič segel v hlačni žep po svoje cigaretno dozo, hoteč si prižgati cigareto. V tem trenutku so skočili detektivi k njemu, ga zgrabili za roke in ga trdno držali. Ker se je fant branil mu je pala doza iz žepa, se odprla in cigarete so ležale v blatu. Na to so ga pretipali od nog do glave in ker niso našli nič sumljivega pri njem so ga izpustili. Dogodek je povzročil veliko veselost.

— *Smrtna nesreča.* Marjanica Ledinek, hči rudarja iz Trbovelj je bila s svojim 2letnim bratom vedno sama doma, ker stariši delajo v rudniku. V petek dne 2. t. m. opoldne je Marjanica pomivala posodo in si je v ta namen zavrela vode. Ko pa je hotela lonec z vrelo vodo vliti v škaf, je na mokrih tleh nenadoma spodrsnila in padla, pri čemer je s kropom polila svojega 2letnega bratca. Reveža so s smrtno nevarnimi opeklinami prepeljali v ljubljansko bolnico, kjer je pa včeraj dopoldne po hudih mukah umrl. Stariši, pazite na svoje otroke!

— *Tihotapci napadli financarja.* V soboto 3. t. m je finančni pripravnik Konstantin Haradža na Jesenicah pri Hrušici aretiral nekega tihotapca, kateremu pa je nenadoma prislo na pomoč pet drugih tihotapcev. Napadli so Haradžo z nožem in ga težko poškodovali po glavi in na nogah. Prepeljali so ga v ljubljansko bolnico. Njegovo stanje je zelo resno in je malo upanja, da okreva. Tihotapce orožniki zasledujejo.

— *Zavraten napad.* Posestnikov sin Alojzij Velepič iz Zaboršta pri Kamniku se je vračal dne 2. t. m. zvečer od dela domov. Iz neke zasede pa je do sedaj neznani zločinec ustrelil dvakrat nanj in ga zadel v roko in nogo. Velepiča so s precej težkimi poškodbami prepeljali v ljubljansko bolnico.

— *Zasečeni tihotapci.* Na meji od Špilja naprej se vrši zadnje čase tihotapljanje na zelo primitiven način. Tihotapci namreč mečejo ovoje in zaboje skozi okna vlaka. Tako je tam službujoči finančni paznik v petek dne 2. t. m. opazil, da so ob 1. uri zjutraj iz Dobrzovlaka kar deževali paketi na prosto. Odposlana je bila takoj patrulja, da pobere pakete. Pri železniškem mostu blizu Pesnice pa so bili aretirani trije možakarji, ki so težko obloženi transportirali iz vlaka nametane pakete. V omotih, ki so bili zaplenjeni, se je našlo 38 kg saharina in 86 kg cigaretnega papirja v vrednosti več stotisoč dinarjev. Tihotapci, sami zagrebški čifuti, so bili oddani carinskemu razsodišču v Mariboru.

— *Razne nesreče.* Levk Marjeta, delavka na žagi lesnega trgovca Rudeža v Ribnici se je po neprevidnosti vžagala v levo roko. — Alojzija Kamnikarja, nadkurjača državne železnice iz Ljubljane, je stroj zgrabil za desno roko in mu jo precej poškodoval. — Urban Berce, gozdni delavec pri Hajnriharju v Škofji Loki je prekladal hlode, pri čemur se mu je eden zvalil na roko in mu jo zlomil. — Franc Homec, brezposelni delavec, je prišel iz Mitrovice v Ljubljano iskat delo. Ko je stopil iz vlaka, je padel in si zlomil levo roko v komolcu. — Franc Zupan, delavec v tovarni »Indus« je pri delu po neprevidnosti zašel z roko v stroj, ki ga je zgrabil in mu odtrgal palec desne roke. — Evgen Lombardo, zidarski pomočnik pri tvrdki Treo v Trži-ču, je sekal kamenje, pri čemur mu je odletel košček v levo oko in mu ga nevarno ranil. — Poškodovanci so bili oddani v ljubljansko bolnico.

— **Čevlje kupujte od domačih tovaren tvrdke Peter Kozina & Ko. z znamko »Peko«,** ker so isti priznano najboljši in najcenejši. Glavna zaloga na debelo in drobno Ljubljana, Breg 20, ter Aleksandrova cesta št. 1.

— **Društvo tiskarnarjev v Ljubljani** je na svoji odborovi seji dne 2. tm. sklenilo darovati v počaščenje spomina blagopokojnega predsednika »Narodne tiskarne« dr. Ivana Tavčarja znesek 2500 Din Grafični šoli tiskarskih vajencev, kot prispevek ob njeni ustanovitvi.

Dr. Mabuse, igralec?

— **Kino Tivoli.** Danes drugi del glasovitega filma »Dr. Mabuse, igralec. Boj med obema genijema dr. Mabusejem in državnim pravdnikom postaja čimdalje interesantnejši in napetejši. Med tem ko operira dr. Mabuse s prirojeno divjo energijo, nastopa Wenk taktično in previdno ter zasleduje svojega nasprotnika kakor nekoč Fabius Cunctator Hanibala pred Rimom Film je bil odigran v vseh svetovnih mestih z največjim uspehom! Vedno okrutnejše nastopa dr. Mabuse. Že padajo prve žrtve... Pa tudi krog okoli tega satana v človeški obliki se vedno bolj zožuje in grozi mu uničenje. S silnim naporom in energijo se ženijalni zločinec izvija iz mreže, ki ga obdaja. Še vedno ga ni dosegla roka pravice... Pa na razkošnost velikomestnega življenja, poleg krasnih naravnih posnetkov in globoko zamišljena igra — vse to vstvarja film kot največjo filmsko remek-delo modernega časa.

NOV POLOŽAJ V RUHRU.

PRED VAŽNIMI SKLEPI NEMŠKE VLADE.

— **Berlin,** 5. marca. (Izvirno) Zvezni državni zbor je sklican za jutri v torek na plenarno sejo. Tej seji pripisujejo politični krogi veliko važnost. Parlament ima v prvi vrsti izreči vladi novo zaupnico ter jí dati obsežna pooblastila za nadaljno taktiko napram Franciji. Pričakujejo, da bo nemška vlada v znak protesta proti odredbam renske komisije prekinila vse stike s Francijo in Belgijo. Na drugi strani pa tudi nekateri pričakujejo, da pride med Francijo in Nemčijo do odločilne borbe. Kakor zatrjujejo v vodilnih krogih, ima nemška vlada namen predložiti zbornici protest proti kršenju versajlske mirovne pogodbe.

— **Berlin, 4. marca (Izv.) Nove francoske okupacije so splošno situacijo zelo otežkočile.** Nemci besne in zahtevajo, da se skliče za torek 6. t. m. parlament. Nameravajo se ukiniti vsi diplomatični stiki med Nemčijo, Francijo in Belgijo. Nemški nacijonalec Hergt je imel govor, v katerem je naglašal, **da odslej ni mogoče več govoriti o kaki spravi, marveč da se prične boj, kakršnega svet še ni videl.**

FRANCOSKE ČETE OKUPIRALE DARMSTADT, KARLSRUHE IN MANNHEIM.

— **Pariz,** 4. marca (Izv.) »Agence Havas« poroča iz Strassburga: Francoske čete so včeraj napredovale v smeri proti Karlsruhe in so okupirale rudnike v Darmstadtu in pristanišča v Mannheimu in Karlsruhe v svrho, da se olajša carinska kontrola s strani zaveznikov.

RAZBURJENJE V LONDONU.

— **London,** 4. marca (Izv.) **Nova francoska okupacija je vplivala na angleške kroge zelo razburljivo,** zlasti se naglaša, da pot proti Karlsruhe ni v prvi vrsti industrijskega, marveč političnega značaja. Ves vzhodni breg Rena od švicarske do holandske meje je sedaj pod francosko-belgijsko kontrolo. Ako se ta pot nadaljuje, se bodo nahajale francoske čete **kmalu na sredi pota v Berlin.**

FRANCOZI ZASEDEJO FRANKFURT.

— **Berlin,** 5. marca (Izvir.) V političnih krogih je razširjena vest, da francoske čete zasedejo Frankfurt in Elberfelde. Ta zasedba se ima izvršiti v najkrajšem času. Dalje je v političnih krogih razširjena vest, da bo nemška vlada popolnoma prekinila vse diplomatične stike s Francijo in Belgijo.

Borzna poročila.

DINAR V CURIHU 5.95.

— **Curih,** (Izvir.) Današnja predborza: Zagreb 5.95, Berlin 0.0236, Amsterdam 211.20, Newyork 5.3350, London 25.11, Pariz 32.60, Milan 25.65, Praga 15.825, Budimpešta 0.17 7/8, Bukarešta 2.50, Varšava 0.02, Dunaj 0.074 7/8 avstr. žig. krone 0.0075, Sofija 3.10.

— **Rapidno padanje tujih valut v Zagrebu.** Zagreb 5. marca. (Izvir.) Zaključek: Devize: Curih 16.80, 17.15, Pariz 5.45, 5.55 London 423.50, 430, Berlin 0.385, 0.415, Dunaj 0.1265, 0.13, Praga 263, 272, Trst 430 445, Newyork 87.75, 88.50, Budimpešta 3.01 3.15. Valute: dolar 85, 86, lira 4.25, 4.30

Društvene vesti.

— Odbor zveze bivših salezijanskih gojencev, poslujoč sedaj v Mladinskem domu na Kodeljevem, pozivlja vse bivše gojence in oratorijance salezijanskih zavodov, da javijo svoj sedanji naslov v svrho vabila k občnemu zboru dne 2. aprila ti na Rakovniku.

Poizvedbe.

— *Oseba,* navidezno znana, ki je pobrala v nedeljo na pošti v Šiški listnico naj vrne poštenim potom legitimacije, da se izogne nadaljnemu zasledovanju. Denar naj si obdrži. — Naslov: Franjo Hofer, aerodetašman, Ljubljana 7.

— *V nedeljo ponoči* ob pol 1. je bil zamenjan v kavarni »Egia« dežni površnik (Gummimantel). Dotična oseba, ki je znana, naj ga pošlje v Florijansko ulico št. 37, II. nadstropje.

— **Zgubila** se je včeraj 4. tm. v Spod. Šiški, Kolodvorska cesta št. 150, tik pred hišo ge. Favaževe, zlata dvojna verižica za moške z obeskom, v katerem je bila slika dame. Pošten najditelj naj jo odda proti dobri nagradi v I. nadstr. iste hiše pri rodbini Mikuš.

— **Izgubljena listnica.** V knjigarni Bamberg ali pri koncertu Sowilskega je bila v petek zgubljena listnica z različnimi železniškimi in vojaškimi legitimacijami, glaseč se na ime Ing. M. P. viš. nadzornik j. ž. Najditelj se naproša, da listnico z legitimacijami eventuelno po pošti vrne na ravnateljstvo južne železnice. Ves denar kakih 100 dinarjev pa naj si obdrži.

Glavni urednik:
RASTO PUSTOSLEMŠEK.
Odgovorni urednik:
VALENTIN KOPITAR.

»BUDDHA«
AKO PIJEŠ „BUDDHA"-ČAJ VŽIVAŠ ŽE NA ZEMLJI RAJ!
TRADE MARK

Namesto vsakega obvestila.

V neizmerni žalosti javljam vsem svojim sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je danes popoldan moja iskrenoljubljena ženka

Mara Christof roj. Kegl

v nežni mladosti, stara 24 let, v ženski bolnici, potem, ko je prejela sv. zakramente za umirajoče, nenadoma preminula.

Pogreb se vrši iz deželne bolnice na Zaloški cesti v torek, dne 6. marca t. l. ob pol 4. popoldan na pokopališče k Sv. Križu.

Spavaj sladko, moja draga ženka, in na svidenje!

Ljubljana, dne 4. marca 1923.

Hinko Christof, soprog, hčerkica **Zlatka, rodbina Kegl ter ostali sorodniki.**

Inserirajte v „Slov. Narodu".

Zaloga klavirjev in pianinov

najboljših tovaren **Bösendorfer, Czapka, Ehrbar, Hölzl, Schweighofer, Original Stingl itd.**

Tudi na obroke. Tudi na obroke

Jerica Hubad, roj. Dolenc, Ljubljana, Hilšerjeva ul. 5

Stanovanje

z 2 ali 3 sobami išče v novi ali stari hiši za svojega uradnika denarni zavod. Najemnina postranska stvar in poleg tega še nagrade K 10.000. — Reflektanti naj pošljejo ponudbe na upravo Slov. Naroda pod šifro „Denarni zavod 10.000-2323".

Na prodaj so novi AEG- motorji

motor za vrtil. tok 5 k. s. 220/380 volt za Din 7500·—
motor za vrtil. tok 3 k. s. 220/380 volt za Din 5500·—
motor za vrtil. tok 2 k. s. 220/380 volt za Din 4500·—
motor za vrtil. tok 1 k. s. 220/380 volt za Din 3500·—

z jermenico, tračnicami in zaganjačem. V zalogi vse druge vrste moterjev. — **Karel Florjančič, Celje.** Telefon št. 74.

Naznanilo.

Tvrdka K. Majce in drug naznanja sl. občinstvu, da je zopet pričela izvrševati čeljarsko obrt.

Začasna delalavnica se nahaja v Ljubljani, Celovška cesta 1, Sp. Šiška.

Tvrdka izvršuje vsa v to stroko spadajoča dela zlasti pa kot specijaliteto ortopedična obuvala.

Vodstvo tvrdke je prezel g. Drago Majce, strokovni učitelj. Vsa naročila se izvršujejo točno in solidno.

K. Majce in drug.

Razprodaja manufakturnega blaga

Tvrdka Franc Ksav. Souvan, Mestni trg 24, naznanja cenj. občinstvu, da se bo prodajala sedanja zaloga do 15. marca vsled skorajšnje preselitve v novi lokal po izdatno znižanih cenah.

Dr. Dralleja

brezova lasna voda

jači rast las, zabranjuje izpadanje ter srbenje in prahljaj, krepi in čudovito oživlja živce.

Glavna zaloga za preprodajalce:

ISIS, d. d.

odd. Juri Dralle

Zagreb, Palmotičeva ulica broj 66.

SOBO

s posebnim vhodom iščeta dva gospoda. Ponudbe pod „A. H." na upravo Slov. Naroda. 2291

Knjigovodja

išče službe za popoldne. Ponudbe ped „Čehoslovak 2221" na upravo Sloven. Naroda. 2221

2 pisalna stroja

dobro ohranjena kupimo. „Fortuna-2285" Ljubljana, Krekov trg 7.

Hiša

z vrtom se proda v Rožni dolini št. 106 pri Marjaku za K 480.000. Stanovanje 2 sobi s kuhinjo po dogovoru lahko tudi takoj prosto. 2260

Žagarja

ki je sposoben samostojno delati na veneškem jarmeniku se sprejme takoj v službo. Plača se od mere ali od ure po dogovoru. **Rafael Hojak, tovarna furnirja, Podrečje, pošta Domžale.** 2235

Trezen zanesljiv strojnik

izučen ključavničarstva, vešč dela tudi v električni stroki, išče službe pri kakem večjem podjetju v mestu ali na deželi. Ponudbe pod „Strojnik 2275" na upravo Slov. Naroda. 2275

ABSOLVENT

trgovskega tečaja išče mesta **kot praktikant** pri kaki lesni trgovini v svrho praktičnega izvežbanja. — Naslov pove uprava Slov. Naroda. 2232

Zamenja

se lep, svetel ter zračen lokal na prometnej ulici za stanovanje z dveh, eventuelno ene sobe ter kuhinje v sredini mesta Ljubljane, Celja ali Maribora Ponudbe je postati na upravništvo Slov. Naroda pod **G. G. 2257.**

Iščem

za vstop 15. marca retušerja(ko) vešč tudi drugih poslov. Ponudbe z zahtevami, prepis spričeval, fotografijo in retuš-probami na atelje **Vlašič, Maribor.** 229

Drobni premog

(zdrob)

za tovarne, opekarne itd., na vagone, nudi ugodno **J. Hojnik,** Levec pri Celju. 2244

Išče se stanovanje,

obstoječe iz dveh ali treh sob in kuhinje ZA TAKOJ ali POZNEJE. Najemnina postranska stvar. Plača se tudi za leto naprej. — Ponudbe: Rožna ulica št. 41 (Vilkenson za N. B.). 2205

Nogavice,

ženske, otročje in moške, žepne robce, razne trakove, gumbe, sukanec, bombaž, vezenino in drugo kratko ter galanterijsko blago kupiti najceneje v veletrgovini OSVALD DOBEIC, Ljubljana, Sv. Jakoba trg 9. 2108

Prešano sladko seno

iz Slavonije dobavi sproti Kmetijska družba za Slovenijo v Ljubljani in zopet sprejema naročila za vsako množino, iz ljubljanske zaloge tudi izpod vagona po 2 Din 25 p kilogram. V celih vagonih franko na vsako postajo. 2305

Sprejme se učenec

za trgovino mešanega blaga. — **Ivan Ušeničnik,** Studenice pri Poljčanah.

Dubrovniška vojna godba

išče godbenike: 1 vijolinista i 1 kontrabasista. Ponudbe kvalifikovanih godbenikov sprejema kapelnik. 2332

Dva pletilna stroja

kompletna, v dobrem stanju, se prodasta. Naslov pove uprava Slovenske a Naroda. 2278

Krojaška dela

se sprejmejo na dom. Naslov pove upr. Slov. Naroda. 2271

Kupim hišo

s posestvom, pripravno za trgovino, na deželi. — Ponudbe pod „Prometen kraj 2280" na upravo Slov. Nar. 2280

2238

Prodam

dva dobro ohranjena pletilna stroja in en vinski sod.

Naslov pove uprava „Slov. Naroda".

V najem

vzamem njivo ali travnik v bližini Ljubljane. Ponudbe pod „V najem 2268" na upravo Slov. Naroda. 2268

Predaja

se parcele poljubne površine v Stožicah ob glavni cesti po 15 Din m2.

Poizve se v Rožni dolini 106 pri Marjaku. 2262

5000 K nagrade

kdor mi preskrbi ali odda primerno sobo za krojaško delavnico v Ljubljani. Ponudbe na upravo Slov. Naroda pod **dobra najemnina 2264.**

Pekarski pomočnik

spreten, 18 let star želi vstopiti v službo takoj. Ponudbe na Martin Kozole, Rožno št. 20., pošta Rajhenburg ob Savi. 2328

Prodam

nov pudel ca 4 m dolg, stelažo navadno ca 6 m dolgo, decimalno tehtnico za 10 kg. Istotam se kupi dobro ohranjen divan ali dva fotelja. Naslov v upravn. Slov. Nar. 2321

Trgovski pomočnik

izvežban v manufakturni in specerijski stroki želi mesta najraje v mestu ali na deželi. Ponudbe pod „Zanesljiv 2320" na uprav. Slov. Nar. 2320

Šafar

vajen poljedelstva, živinoreje, sadjarstva in vrtnarstva, oženjen brez otrok, želi spremeniti službo. Naslov pove upravništvo Slov. Naroda. 2236

Bičevnike,

PRAVE TRŽAŠKE IN RAZNE BIČE (gajžle) dobavlja vsako množino veletrgovina OSVALD DOBEIC, Ljubljana, Sv. Jakoba trg 9. 2110

2 vagona

lepega zdravega dolenjskega krompirja ter več zabojev zobotrebcev proda ugodno **Marija Černovšek, Dobrepolje, Dolenjsko.** 2302

Fino mast za usnje,

čistilo »Ilirija«, »Jadran« in »Cipulin«, čistilo za kovine ter toaletno milo nudi po najnižjih cenah OSVALD DOBEIC, Ljubljana, Sv. Jakoba trg 9. 2109

A 274/22 — 47

Prostovoljna dražba premičnin.

V zapuščinski zadevi po Mihalu Cimerman, trgovcu v Ljutomeru, se bodo na predlog dedičev dne

12. marca 1923 ob 9. uri

v hiši Mihala Cimermana prodajale po javni dražbi različne premičnine kakor zlatnina in srebrnina, obleka, pohištvo, 1 pianino, vinska posoda, 13 polovnjakov vina, registrirna in Wertheimova blagajna, manufakturno in špecerijsko blago, trgovinska oprava, razno poljedelsko in gospodarsko orodje, vozovi, 40 q slame, strešna opeka itd.

Kupnina se mora takoj plačati, kupljeni predmeti se morajo odpeljati tekom 8 dni.

Okrajno sodišče v Ljutomeru, dne 1. marca 1923.

Hišnik zamenja stanovanje

obstoječe iz dveh sob, kuhinje, predsobe in kleti, z električno razsvetljavo, v sredini mesta, za večje stanovanje. Ponudbe pod „Hišnik 2312" na upravo Slov. Naroda. 2312

Otroška postelja se proda.

Trafika, Stari trg štev. 17.

Učenka

za modistovsko obrt se sprejme. — **Ivanka Stegnar,** Rimska cesta 10.

Proda se večja zbirka znamk,

Naslov pri upravi Slov. Nar. 2307

Trgovina

eventuelno z gostilno v mestu ali na deželi se išče v najem ali pa se kupi. Ponudbe s ceno je poslati na upravo Slov. Naroda pod „Reelen 2327.

Orehe

po najnižji dnevni ceni od 25 kg naprej pošilja po povzetju **Hinko Humer, Sv. Križ pri Litiji.** 2324

Spedicijski uradnik

izvežban v trgovski, špedicijski in carinski službi želi premeniti mesto. Vstopi pri uvozni in izvozni tvrdki ali spediciji najraje Sušak, Baroš ali Maribor. Ponudbe na upravo lista pod „Spedicijski uradnik 2322" 2322

Ježice,

želod, smrekovo in hrastovo lubje, mezdro, arovico in ščetine, kupuje Dion. društvo za promet sirovina, Zagreb. 2325

Velikonočne razglednice

zelo lepe, priporoča **na debelo**

L. Pevalek, Ljubljana Židovska ul. 4.

V najem

išče državni uradnik hišico z vrtom ali malo posestvo v bližini šole in farne cerkve. Ponudbe na upr. lista pod „Delavnost/2326".

Uradnica

zmožna slovenščine, nemščine in italijanščine, stenografije, strojepisja in knjigovodstva, išče mesto. Ima čedno pisavo in je dobra računarica Ponudbe pod „Dveletna praksa 2315" na upravo Slov. Naroda. 2315

Hiša v Beogradu na prodaj

Kralja Milana ulica

obstoječa iz modernega suterena, kjer se sedaj nahaja restavracja, parterre, mezzanin in tri nadstropja, zidana leta 1921—22. Za ceno in pogoje obrniti se na Milan Kovačević, šef eskont. odelenja Narodne banke SHS, Beograd. 2335

Ugodna prilika!

Proti dobri nagradi prepusti se lokal na prometni cesti v Ljubljani le s pogojem, da se dotičnemu preskrbi oziroma zamenja dosedanje stanovanje obstoječe iz 1 sobe in kuhinje z enakim ali večjim. Naslov v upr. Slov. Nar. 2331

Korespondenta

ali korespondentinjo sprejme Kolinska tovarna v Ljubljani. Pogoj: popolno znanje srbohrvaščine, slovenščine ter strojepisja. Natančne oferte z navedbo plače naj se oddajo osebno ali po pošti. 2329

Perfektna slovenska

stenografinja in strojepiska

z daljšo prakso želi zamenjati mesto. Nastop 1. aprila. Event. tudi prej. Ponudbe na upravo Sloven. Naroda pod „Stenografinja 2216. 2216

Razglednice

razne vrste, pisemski, pisalni, trgovski, svileni, gladilni in stekleni papir, čipke za kredence, vpisalne knjižice in žico za cvetlice priporoča tvrdka OSVALD DOBEIC, Ljubljana, Sv. Jakoba trg 9. 2111

Prodaja konj.

V sredo 7. t. m. ob 10. dop. se bosta prodala na javni dražbi na dvorišču Nušakove voješnice v Ljubljani, Trnovo, **dva konja,** došla na račun vojne odškodnine iz Nemčije. Pogoji se razglase pri prodaji.

Ljubljana, dne 5. marca 1923.

Komisija za prodajo živine, dobljene od sovražnih držav, pri okr. glavarstvu v Ljubljani.

Bencinmotor

8 HP, **naprodaj in stavbene parcele** na Prulah ca 1800 kvadr. metr. Grubarjevo nabrežje 22. 2239

Stavbišča

štirioglat kompleks, ca. 10.000 kvadr. metrov, za Bežigradom, se proda. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 2309

Gospodična

inteligentna, izurjena šivilja, se sprejme v večjo konfekcijsko in modno trgovino. Prednost imajo, katere so že kot take delovale. Predstaviti se od 2. do 3. ure. Aleksandrova cesta 16—I. 2211

Trstje za strope

zdeluje in prodaja na debelo in drobno po najnižjih cenah Pri večjih množinah znaten popust. — **ANTON STEINER,** Ljubljana, Jeranova ulica 13, Trnovo. 2128

Trboveljski premog in drva

stalno v zalogi vsaka množina. Družba Ilirija, Ljubljana, Kralja Petra trg 8. — Tel. 220. 2243

Pisarniška moč.

Gospodična, zmožna slov. in nemškega jezika v govoru in pisavi ter strojepisja, z večletno prakso, želi mesta kot samostojna pisarniška moč. Ponudbe na upravo Slov. Naroda pod „Samostojna moč 2308". 2308

Knjigovodja

samostalen, slov., nemški in hrv. dopisnik, išče primerne službe tudi kot samokontist. Ponudbe pod „Knjigovodja 2311" na upravo Slov. Naroda. 2311

Odvetniški pisarnovodja

prvovstna moč, išče službe v odvetniški pisarni ali kje drugje. Ponudbe pod „Pisarnovodja 2319" na upravo Sloven. Naroda. 2319

Kompanjon se išče

za dobičkanosno podjetje. Potreben kapital 20 000 do 25,000 Din. Prostori in stanovanje na razpolago. — Naslov: Zgornje Poljčane 67. 2318

Klavirska delavnica R. Warbinek

390

Ljubljana, Hilšerjeva ulica 5.

Popravljam in uglašujem klavirje in harmonije **strokovno in ceno.**

Seno, slamo

IN DRUGE DEŽELNE PRIDELKE (seno 900 K, slama 600 K), franko vsaka postaja v Sloveniji, dobavlja domača tvrdka PUKL IN VERCE, 1965 trgovina z dež. pridelki, ŠOŠTANJ.

Krtače

ribarice, likarice, zobne, blatarice mazalke, omela, motvoz (špaga), čevljarsko prejo, ščetine, vosek, lesene cveke, lesene pise za sode itd. priporoča tvrdka OSVALD DOBEIC, Ljubljana, Sv. Jakoba trg 9. 2112

Soba za pisarno

velika, lepa, z razgledom na cesto, v sredini mesta, z električno razsvetljavo in posebnim vhodom se odda proti dobri nagradi. Več se poizve v pisarni Anonč. zavoda Drago Beseljak, Ljubljana, Sodna ulica 5. 2310

PERILO

za dame, gospode in otroke po zmernih cenah pri **A. Šinkovic** nasl. **K. Sess**

LJUBLJANA, Mestni trg 19.

Delniška družba

išče za Zagreb

korespondentinjo

z dobro prakso in popolnim poznanjem nemške stenografije ter samostalnega hrvatskega in nemškega dopisovanja. Ponudbe pod „Izvrstna sila 1981" na upravo Slov. Naroda. 1981